

ایران پایدار
Sustainable Iran

جغرافیای ایران

تاریخ ایران

روایت ایران

ایران بزرگ فرهنگی

کودکی و پایداری ایران

یادداشت کوتاه

تلاشی برای گفتمان سازی «توسعه»

معرفی و ارزیابی گزارشی از فعالیت‌های مجموعه «ایران پایدار»

اندیشکده عصر پیشرفت | دی ۱۴۰۱

کد اثر: ۳۸۰ I/N

عنوان: تلاشی برای گفتمان‌سازی «توسعه»

معرفی و ارزیابی گزارشی از فعالیت‌های «ایران پایدار»

نویسنده: رضا محمدآبادی

عصر پیشرفت؛ اندیشکده | رسانه | مدرسه

دی ۱۴۰۱

رضا محمدآبادی

طلبه سطح چهار حوزه و دانشجوی

کارشناسی ارشد دانش اجتماعی مسلمین

پژوهشگر روایت پیشرفت علم و فناوری در ایران معاصر

بسمه تعالی

معرفی و ارائه گزارشی از فعالیت‌های مجموعه «ایران پایدار»

آشنایی با فعالیت‌هایی که امروز در مسیر تعمیق نظری «توسعه»، عمومی‌سازی و تحقق آن در جریان است، - همان‌طور که پیشتر در یادداشت تلاشی برای گفتمان‌سازی توسعه؛ معرفی و ارائه گزارشی از فعالیت‌های پویای فکری توسعه اشاره شد-، امری ضروری است. در همین راستا، در یادداشت ذیل به معرفی فعالیت‌های مجموعه‌ای دیگر خواهیم پرداخت. این مجموعه عنوان «ایران پایدار» را برای خود برگزیده است و در یک جمله شعار و ب‌گاه خود را این‌گونه قرار داده است: «ایران پایدار، بستری برای ایران‌شناسی و ایران‌شناسی، بنیانی برای پایداری ایران». به عبارتی، از آن‌جا که کثرت و تنوع اجتماعی در ایران ویژگی نوعی آن از هزاره‌ها پیش بوده است، این موسسه مدعی است تنها بنیان و هدف مشترکی که می‌تواند ایرانیان را با تمام تفاوت‌ها کنار هم گرد آورد و همکاری همه‌ی آنان را جلب نماید، چیزی غیر از «ایران» و «پایداری ایران» نیست. برای دستیابی به چنین هدفی، ۴ پرسش اساسی طرح شده و هندسه مطالعات این مجموعه و ورودش در بخش‌های مختلف کاری به آن‌ها مقید شده است و تقریباً در تمامی فعالیت‌ها، این سوالات به عنوان مقصود یادآوری می‌شود. آن سوالات عبارتند از:

- «ایران چیست؟»، که در این سوال مختصات زمان، مکانی و به عبارتی ویژگی‌های تاریخی-جغرافیایی ایران مطالعه می‌شود؟
- «وضعیت ایران چگونه است؟»، چه روایتی از خوبی یا بدی وضعیت کنونی ایران داریم؟
- «چرا وضعیت ایران این‌گونه است؟»، عوامل مؤثر بر پیدایش شرایط کنونی چیست؟
- «چگونه می‌توان این وضعیت را بهبود داد؟»، تجویز ما برای بهبود وضعیت تا دستیابی به ایران پایدارتر و ایرانیان شادکام‌تر چیست؟

بر پایه این سوالات، در این مجموعه بخش‌هایی ایجاد شده و فعالیت‌هایی در هر یک انجام می‌گیرد.

الف) مطالعات تاریخی و جغرافیایی:

این مجموعه بر آن است که تاریخ و جغرافیا بخش مهمی از وضعیت دیروز و امروز ایران را تحت تاثیر قرار داده و بدون شناخت آن دو نمی‌شود درباره بهبود وضعیت سخن گفت. درباره جغرافیای ایران معتقد است

قرار گرفتن ایران در وسط کمربند خشک دنیای قدیم، کوهستانی بودن آن و قرار گرفتن این سرزمین در مسیر مهاجرت‌های بزرگ انسانی در طول تاریخ، نقشی اساسی در شکل‌دهی به فرهنگ، اقتصاد و سیاست در ایران داشته است و بدون شناختی نسبتاً دقیق از موقعیت جغرافیای ایران نه پاسخ به پرسش چپستی ایران امکان‌پذیر است و نه ارائه پاسخ‌هایی عمیق و دقیق به چرایی وضعیت این سرزمین. بسیاری از راهکارهایی که برای بهبود وضعیت ایران در یک سده اخیر تجویز شده است به واسطه مبتنی نبودن بر ویژگی‌های برخاسته از موقعیت جغرافیایی ایران، نه تنها وضعیت این سرزمین را بهبود نداده بلکه در برخی موارد بر بحران‌های محیط‌زیستی، اجتماعی، اقتصادی و حتی سیاسی آن افزوده است.

در این بخش که پاسخ به سوال اول از ۴ سوال فوق را متکفل است، کتاب‌های جامعی که به تاریخ و جغرافیای ایران پرداخته‌اند، مطالعه، فیش‌برداری و خلاصه می‌گردد و نهایتاً گزارش آن در قالب پادکست و کلیپ منتشر می‌شود.

اصلی‌ترین منبع برای این بخش، دو مجموعه‌ی تاریخ جامع ایران^۱ و جغرافیای جامع ایران^۲ - اثر دائرةالمعارف بزرگ اسلامی - بوده است.

۱. تاریخ جامع ایران عنوان مجموعه‌ای است ۲۰ جلدی، مشتمل بر وجوه مختلف تاریخ سیاسی و اجتماعی و فرهنگی ایران از دوران پیش از اسلام تا انقراض قاجار است. مراد از ایران در این مجموعه، دنیای ایرانی یا ایران فرهنگی است که همواره قلمروی گسترده‌تر از مرزهای جغرافیایی این سرزمین را شامل می‌شده است. پنج جلد نخست تاریخ جامع ایران به تاریخ ایران پیش از اسلام اختصاص دارد. دوره اسلامی تاریخ جامع ایران، ۱۵ جلد از این اثر بزرگ را در بر خواهد داشت. این اثر بیست جلدی، بیش از ۵۵ عنوان اصلی و ۱۶۰ عنوان فرعی و حدود ۳۰۰ عنوان فرعی‌تر را در بر می‌گیرد. (ر. ک <https://www.cgie.org.ir>)

۲. طرح تدوین جغرافیای جامع ایران پاسخی درخور به فقدان مجموعه‌ای علمی و فراگیر از ویژگی‌های جغرافیایی کشور است. جغرافیای جامع ایران شامل ۴ مجلد (و یک مجلد ضمیمه) است؛ جلد نخست؛ ویژگی‌های محیط طبیعی ایران؛ جلد دوم؛ ویژگی‌های تاریخی. سیاسی و جمعیت؛ جلد سوم؛ تقسیمات کشوری (استان‌ها)؛ جلد چهارم؛ شیوه‌های زیستی و سکونت‌گاه‌های انسانی؛ جلد پنجم؛ شهرنشینی و اقتصاد. (ر. ک <https://www.cgie.org.ir>)

در بخش «تاریخ ایران» تا کنون در ۱۱ اپیزود، گزارشی از مطالعات انجام شده ارائه شده و عناوین آن بدین شرح است: گذری کوتاه بر تاریخ ایران در دوره پیش آریایی‌ها، آریایی‌ها، مادها و هخامنشیان، منابع تاریخی ایران باستان، انسان کهن در ایران، ایران در دوره‌های پارینه سنگی، میان سنگی و نوسنگی، آغاز شهرنشینی در ایران، ایران در عصر برنز و آهن، شهریاری در ایران باستان، ایران در پگاه تاریخ، شواهد باستان‌شناسی و باستان‌ژنتیک، آغاز تمدن عیلام، شکل‌گیری تمدن عیلام.

در بخش «جغرافیای ایران» نیز تا کنون در ۹ اپیزود گزارشی از مطالعات صورت گرفته، داده شده است و عناوین آن عبارت است از: نام ایران و پیشینه تاریخی آن، موقعیت جغرافیایی ایران، ساختار زمین، گسله‌ها و منابع معدنی در ایران، زمین‌ریخت‌شناسی ایران، آب‌وهوای ایران، ورشکستگی آبی و ویژگی‌های طبیعی منابع آب ایران، ویژگی عمومی خاک‌های ایران و فرسایش خاک، روایتی از جنگل‌های ایران در سده چهاردهم، سیر قهقرایی مراتع ایران در سده چهاردهم.

ب) روایت ایران:

در بخش دیگری از فعالیت‌های این مجموعه، به آثار نویسندگان ایرانی و غیرایرانی که به سوالات دوتاچه‌پار پرداخته‌اند مراجعه و بر پایه پرسش‌های ۴گانه آثار آنان خلاصه می‌گردد و سپس یک روایت پادکستی از آن آماده می‌شود. افزون بر این، سلسله نشست‌هایی با عنوان «گفت‌وگوهای مهستان» و با حضور نخبگان، اندیشمندان و کنشگران مدنی ایران در حوزه‌های گوناگون برگزار شده تا روایت آن‌ها از ایران نیز استخراج شود. این برنامه‌ها نیز حول همان ۴ پرسش بنیادین پروژه «ایران پایدار» برگزار می‌شود.

خانه • روایت ایران روایت ایران

روایت ایران

ایران به روایت سید جواد طباطبایی: تاریخ اندیشه سیاسی در ایران

in t f

در قسمت اول، تا کنون، روایت افراد ذیل از «ایران پایدار» گزارش شده است: کاظم علمداری، سید جواد طباطبایی، علی شریعتی، داگلاس نورث، حسین عظیمی، حسین بشیریه، عجم اوغلو و رابینسون، محمود سریع القلم، همایون کاتوزیان، عبدالحسین وهاب زاده و عماد افروغ.

در قسمت دوم، گفت و گوهایی با آقایان محمد درویش - از چهره های حوزه محیط زیست، شروین وکیلی - جامعه شناس، اسطوره شناس و پژوهش گر فلسفه ایرانی، عباس امانت - استاد تاریخ و مطالعات بین المللی در دانشگاه بیبل، مهرزاد بروجردی - استاد علوم سیاسی دانشگاه علم و فناوری میسوری و ناصر کرمی - اقلیم شناس انجام شده است.

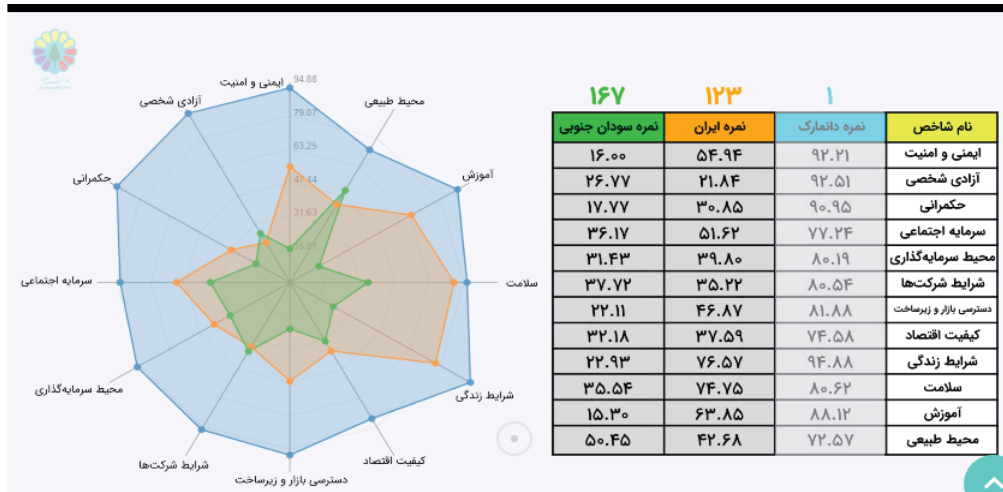
لازم به ذکر است برخی از قسمت های این بخش با همکاری «پویش فکری توسعه» انجام شده است.

ج) گزارش وضعیت پایداری ایران

مجموعه «ایران پایدار» در تلاش است تا هر سال در فاصله ۷ آبان، سالروز تأسیس کشور ایران، و پایان سال در اسفندماه، بر اساس شاخص ها و گزارش های بین المللی گزارشی از وضعیت پایداری ایران ارائه نماید. تا کنون یک گزارش در ۲۰ دی ۱۴۰۰ - هم زمان با دویست و پانزدهمین سالروز تولد امیرکبیر و یکصد و هفتادمین سالروز شهادت او - با عنوان «پایداری ایران ۲۵۶۰» و در قالب نماوا آماده شده است. دلیل نام گذاری به این عنوان همزمانی آن با دوهزار و پانصد و شصتمین سال تأسیس ایران است.

از منظر این مجموعه، «پایداری ایران» در گرو ارکان و ستون هایی است که آسیب به هر یک، عدم تعادل و ناپایداری ایران را رقم خواهد زد. در یک تقسیم بندی کلان، این پایه ها در ۴ دسته کلی جمع بندی شده اند: محیط زیست، اجتماع، حکمرانی، اقتصاد و در این میان، وضعیت پایه حکمرانی در پایداری ۳ پایه دیگر اساس شمرده شده است.

این گزارش برای سنجش وضعیت پایداری ۴ پایه مذکور، ۱۲ شاخص که اطلاعاتی در مورد آنها موجود است، انتخاب نموده و بر اساس رتبه بندی موسسه ی بین المللی legatum به قضاوت وضعیت پایداری ایران نشسته است. ۱۲ شاخص مذکور عبارت است از: ایمنی و امنیت، آزادی شخصی، حکمرانی، سرمایه اجتماعی، محیط سرمایه گذاری، شرایط شرکت ها، دسترسی بازار و زیرساخت، کیفیت اقتصاد، شرایط زندگی، سلامت، آموزش، محیط طبیعی.

بر اساس این شاخص‌ها ایران از میان ۱۶۷ کشور مورد بررسی در جهان در رتبه ۱۲۳ام و از میان ۱۹ کشور مورد بررسی منطقه در رتبه ۱۲ام قرار داده شده است.

د) مسئله‌شناسی پایداری ایران:

در این بخش، مجموعه «ایران پایدار» تلاش می‌کند تا با کمک متخصصین حوزه‌های گوناگون به توصیف و تبیین چالش‌های محیط زیستی، اجتماعی، اقتصادی و حکمرانی که پایداری ایران را با مخاطراتی روبرو می‌کند، بپردازد و در حد امکان راهکارهایی را برای مواجهه بهتر با آن‌ها ارائه نماید. در همین راستا، گفت‌وگوهایی با محوریت این چالش‌ها برگزار نموده است.

در حوزه چالش‌های اقتصادی، به «تورم مزمن اقتصاد ایران» پرداخته است.

در حوزه چالش‌های محیط زیستی، ذیل ۴ عنوان «خاک، آب، هوا، جنگل»، گفت‌وگوهایی زیر را برگزار نموده است:

«فرسایش خاک در ایران»، «بحران گرد و غبار در ایران»، «بحران زوال جنگل‌ها در ایران»، «بازخوانی تجربه الگن در احیای جنگل‌های زاگرس»، «ایران و مسئله آب»، «سیل نعمت یا نعمت»، «انتقال آب با کدام رویکرد». در حوزه چالش‌ها و مسائل اجتماعی، «بحران اعتماد و سرمایه اجتماعی در ایران»، «تورم علیه اخلاق»، «ایران و مسئله مواد مخدر»، «سیلاب، فرصت یا تهدید (بازخوانی آموزه‌های گزارش ملی سیلاب‌ها)» عناوینی بوده‌اند که به بحث گذاشته شده است.

علاوه بر ۴ بخش اصلی گذشته، بخش‌های دیگری نیز در این پروژه تعریف شده است که به نوعی هر یک در پاسخ به سوالات محوری گفته شده نقش ایفای کنند. در سرفصل‌های آتی به معرفی این بخش‌ها خواهیم پرداخت.

ه) ایران بزرگ فرهنگی:

از آن‌جا که این مجموعه، «ایران» را در مرزهای جغرافیایی محصور نمی‌کند بلکه در ورای آن به «ایران بزرگ فرهنگی» توجه دارد، در این بخش سلسله برنامه‌هایی را برای عمومی‌سازی دانش مرتبط با حوزه‌ی تمدنی «ایران بزرگ فرهنگی» - که با نام‌های «جهان ایرانی» یا «حوزه تمدنی نوروز» هم شناخته می‌شود - برگزار می‌کند و سعی دارد بستری برای آشنایی هرچه بیشتر با فرهنگ‌ها و کشورهای کنونی این حوزه فراهم نماید. فصل اول این نشست‌ها درباره افغانستان و فصل دوم با محوریت تاجیکستان تشکیل یافته است.

ایران بزرگ فرهنگی، قسمت سوم

جایگاه زبان فارسی افغانستان در حوزه ایران بزرگ فرهنگی

با حضور

امیر هاشمی مقدم
(دانش‌آموخته ایران‌شناسی و انسان‌شناسی)

محمد کاظم کاظمی
(شاعر و نویسنده افغانستانی)

پنجشنبه | ۱۲ خردادماه | ساعت ۲۱

عناوین برنامه‌های برگزار شده این چنین بوده است: «چیستی ایران بزرگ فرهنگی و چرایی توجه به آن»، «ایران و افغانستان، پیوندهای سیاسی سرزمینی از آغاز تا جدایی»، «جایگاه زبان فارسی افغانستان در حوزه ایران بزرگ فرهنگی»، «طالبان، افغانستان و آینده این کشور در چارچوب ایران بزرگ فرهنگی»، «نقش مهاجران افغانستانی در تحکیم زبان فارسی و اشتراکات فرهنگی دو کشور»، «تاجیکستان پاسدار فرهنگ و تمدن ایران بزرگ».

و) باستان‌شناسی و میراث فرهنگی:

همان‌طور که گفته شد، پروژه «ایران پایدار» با محوریت ۴ سوال اساسی به «گذشته، حال و آینده» ایران می‌پردازد. بخش «باستان‌شناسی و میراث فرهنگی» با تأکید بر پرسش اول (ایران چیست؟) و سوم (وضعیت ایران نتیجه چه عواملی است؟) که مفهوم «گذشته» در آن پررنگ است، تشکیل شده است. از منظر فعالان این بخش، «باستان‌شناسی» یکی از مهم‌ترین دانش‌هایی است که می‌تواند به «گذشته» بپردازد و ایشان معتقدند که «باستان‌شناسی» صبغه ماده‌گرایانه دارد و به همین دلیل واقع‌گرایانه‌تر و از تعصب و انواع گرایش‌های دورتر است. اولین گفت‌وگو در این بخش، با موضوع «باستان‌شناسی، پایه بنیادین توسعه پایدار» برگزار شده است. در این نشست مفهوم «توسعه پایدار» و نقش باستان‌شناسی در آن و در ادامه توسعه پایدار منطقه خراسان با تأکید بر محوطه تاریخی بازه هور- روستای رباط سفید استان خراسان رضوی - (باقی مانده از دوران ساسانی) موضوع سخن بوده است.

و در نشست دوم نیز، «باستان‌شناسی خراسان در سپیده دم دوران تاریخی» محور بحث قرار گرفته است.

ز) کودکی و پایداری ایران

از منظر این مجموعه، «کودکی» یکی از مهم‌ترین و در عین حال فراموش‌شده‌ترین حوزه‌های اثرگذار بر وضعیت آینده ایران است تا حدی که برخی اندیشمندان نقطه شروع فرایند تغییر و بهبود در یک جامعه را در این دوران جستجو می‌کنند. بر همین اساس، در بخشی با عنوان فوق به این مهم پرداخته می‌شود. تا به حال در این بخش، تنها یک نشست در مورد اهمیت دوران کودکی در پایداری محیط‌زیستی ایران برگزار شده است و در آن «عبدالحسین وهاب‌زاده»^۱ از صاحب‌نظران برجسته محیط‌زیست در ایران و ایده‌پرداز مدارس طبیعت، بحث خود را ارائه نموده است.

ح) بررسی مناسبت‌های ایرانی:

از جمله خطوط بحثی که مجموعه «ایران پایدار» در راستای پاسخ به سوال اول خود (ایران چیست؟) دنبال نموده است، برقراری برنامه‌هایی است که به «مناسبت‌های ایرانی» می‌پردازد تا به دانش عمومی در این باره بیافزاید.

۱. عبدالحسین وهاب‌زاده (۱۳۲۶)، مترجم و یکی از صاحب‌نظران برجسته محیط‌زیست در ایران است که از منظری فرهنگی اجتماعی به مسائل محیط‌زیستی می‌نگرد. او در سال ۱۳۸۴ برنده جایزه ملی محیط‌زیست ایران شد و در سال ۱۳۸۷ نیز از طرف شهرداری تهران به عنوان یکی از سی خادم محیط‌زیست ایران معرفی گردید. وهاب‌زاده همچنین در سال ۱۳۹۴ به دلیل چهل سال تدریس، پژوهش و ترجمه در حوزه علوم زیستی جایزه ترویج علم را دریافت کرد.

فهرست برنامه‌های برگزار شده در این بخش به شرح ذیل است:

نشست «نسبت سعدی با مفهوم وطن و پایداری آن»	۱ اردیبهشت، روز بزرگداشت سعدی
نشست «خلیج پارس؛ چرا این نام اهمیت دارد؟»	۱۰ اردیبهشت، سالروز راندن پرتغالی‌ها از خلیج پارس و تنگه هرمز در دوران صفویه که از سال ۱۳۸۴ به عنوان روز ملی خلیج پارس نام‌گذاری شده است
نشست «ایران از نظرگاه فردوسی» با پیگیری سوالاتی همچون: چرا فردوسی مهم است و چرا باید شاهنامه را خواند؟ در شاهنامه ایران با چه ویژگی‌هایی تعریف می‌شود؟ آیا می‌توان مجموعه عواملی را در شاهنامه برای تبیین شرایط مناسب و نامناسب ایران یافت؟ برای بهبود وضعیت ایران چه راهبردها و راهکارهایی را می‌توان از منظر فردوسی ارائه نمود؟	۲۵ اردیبهشت، روز بزرگداشت فردوسی
نشست «ای بس که نباشیم و جهان خواهد بود: جهانی که خیام در آن می‌زید»	۲۸ اردیبهشت، روز بزرگداشت خیام
نشست «مشروطه، انقلابی ناتمام»	۱۴ مرداد، سالروز صدور فرمان مشروطیت از سوی مظفرالدین‌شاه در سال ۱۲۸۵
نشست «سایه، فرزند ایران» به مناسبت رحلت هوشنگ ابتهاج.	

ملاحظات در مورد برنامه پژوهشی مجموعه «ایران پایدار»

تا این جا سعی شد گزارشی تقریباً کامل از بخش‌های مختلف کاری این مجموعه ارائه گردد. در انتها نگارنده لازم می‌داند دو نکته مختصر توصیفی - انتقادی که انتزاع و تحلیل وی از مجموع مطالعات و فعالیت‌های این پروژه است، بیان نماید.

۱) خاستگاه نظری «ایران پایدار»، به مثابه مفهوم مرکزی پروژه

این مجموعه، «ایران پایدار» را به مثابه مفهوم مرکزی پروژه مطالعاتی - گفتمانی خود قرار داده است. پس از پیگیری بخش‌های مختلف این پروژه، به نظر می‌رسد مفهوم فوق برآمده و ترکیبی از دو خاستگاه نظری است: اول، نظریه‌های هویتی ملی‌گرایانه و دوم نظریه‌های توسعه قرن ۲۰م با عنوان توسعه پایدار. هر چند که در گزارشات این مجموعه به این امر تصریح نشده است، اما برخی مؤیدات ضمنی در توضیحات وارده، این امر را تایید می‌کند. تأکید بر ملیت و «ایران» به عنوان تنها بنیان ممکن برای هویت بخشی به ایرانیان و پایداری «جامعه ایرانی»، تأکید ویژه بر برخی شاخص‌های مشهور توسعه پایدار از جمله محیط زیست به طوری که در پایه‌های تعادل بخش ایران در کنار پایه اقتصادی و اجتماعی قرار داده شده است، دو شاهد عمده در تأیید این نکته است.

۲) رویکرد عینی. تجربی پروژه «ایران پایدار» در مطالعات هویتی

همان طور که ملاحظه گردید، پس از آن که «ایران پایدار» به عنوان مفهوم مرکزی برگزیده شد، این مجموعه ۴ پرسش اساسی را در دستور کار خود قرار داده که در اولین سوال، «چیستی ایران» را بررسی می‌کند. مطالعات و گفت‌وگوهایی که در این پروژه برای پاسخ به سوال مذکور انجام شده است، علاوه بر آن که خاستگاه نظری گفته شده در نکته اول را تایید می‌نماید، گویا حکایت از یک نگاه عینی. تجربی در پاسخ به سوال چیستی ایران دارد و به همین دلیل جست‌وجو از مختصات عینی مکانی. زمانی (جغرافیایی. تاریخی) راه پاسخ به سوال فوق دانسته شده و بر همین اساس است که نزد این مجموعه، دانش تاریخ، جغرافیا و باستان‌شناسی اولویت ویژه‌ای یافته است.

شایان ذکر است که این رویکرد در بحث‌های متأخر نظریه‌های هویت، خصوصاً در فضای پست‌مدرن و ما بعد تجدد مورد نقدهای جدی قرار گرفته است و در آن، هویت از مقوله‌ای عینی تجربی به امری برساخته تبدیل شده است؛ به همین دلیل، روش‌شناسی مطالعات هویت نیز متفاوت شده است. البته در این مطالعات اساساً هویت‌های عامّ ملی‌گرایانه دچار چالش گشته است و طبیعتاً نمی‌توان با نقدهای پست‌مدرن به نحو مطلق همراه شد، اما زمینه‌ی خوبی برای تشکیل در بنیان‌های متخذ در این رویکردهاست.

@asr_e_pishraft

تلفن ۰۹۱۰ ۶۵۱ ۳۳ ۳۰

www.asr_e_pishraft.ir

تهران، خیابان ایرانشهر، پلاک ۱۰۵، طبقه ۳

اندیشکده | رسانه | مدرسه عصرپیشرفت، محیطی برای اندیشه ورزی و انتشار دیدگاه‌ها پیرامون پیشرفت، نوآوری و تحول حکمرانی است. در عصر پیشرفت، به وضعیت گذشته، حال و آینده ایران می‌پردازیم و تاثیر موضوعات، افراد، وقایع و پدیده‌ها را بر پیشرفت ایران بررسی خواهیم کرد.